

DOSTOPNOST IN UPORABA ANTIKVARNEGA KNJIŽNEGA GRADIVA V SLOVENSКИH SPLOŠNIH KNJIŽNICAH IN UKM

OBDELAVA IN DOSTOPNOST DOMOZNANSKEGA GRADIVA V SLOVENSКИH KNJIŽNICAH, PTUJ, 9.
JUNIJ 2021

DR. KLAUDIJA SEDAR, POKRAJINSKA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA MURSKA SOBOTA

ANTIKVARNA KNJIGA

- *1. Stara, navadno rabljena knjiga.*
- *2. Knjiga, ki je dragocena zaradi svoje starosti, redkosti.*
- *3. V katalogizaciji knjiga, ki je izšla pred uvedbo strojnega stavljenja, to je do okrog 1835; sin. starejša knjiga*

(Bibliotekarski terminološki slovar, 2009)

Domoznansko gradivo

- *Knjižnično gradivo, ki je nastalo v domačem kraju, pokrajini oziroma se nanju nanaša, ali so ga objavili domači avtorji in ki je predmet domoznanske dejavnosti; prim. lokalno gradivo.*

(Bibliotekarski terminološki slovar, 2009)

PREDPISI

- Zakon o knjižničarstvu, 2001
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe, 2003
- Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah, 2003
- Navodila za strokovno obdelavo in hranjenje nacionalno pomembnega domoznanskega knjižničnega gradiva v splošnih knjižnicah, 2013
- Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice za obdobje 2018-2018, 2018

VPRAŠALNIK

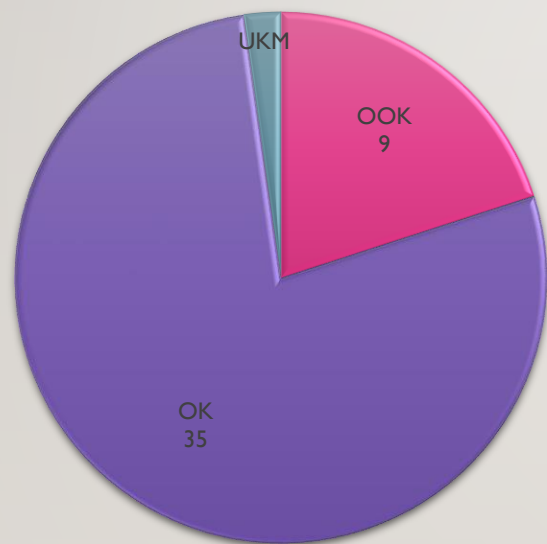
- **Pripravili:** *Predsednica Sekcije dr. Klaudija Sedar s člani IO, Mira Petrovič, Srečko Maček, Karmen Kreže, Tomaž Miško, Darja Peperko Golob in Irena Tul*
- *V spletni anketi 1ka*
- *Aktiven: 15. do 30. junij 2020*
6. do 31. julij 2020
31. maj do 4. junij 2021

VSEBINA VPRAŠALNIKA

- 6 POGlavIJ (59 vprašanj):
- (1) Osnovni podatki;
- (2) Prostor in oprema;
- (3) Zaloge, pridobivanje, obdelava in odpis;
- (4) Izposoja in uporaba;
- (5) Digitalizacija in promocija;
- (6) Predlogi.

OSNOVNI PODATKI

Knjižnice

■ OOK ■ OK ■ UKM

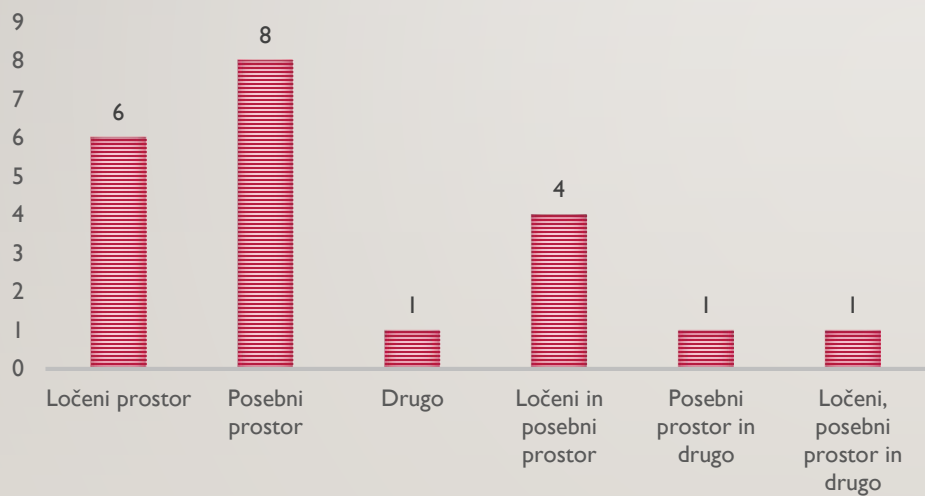
Območja

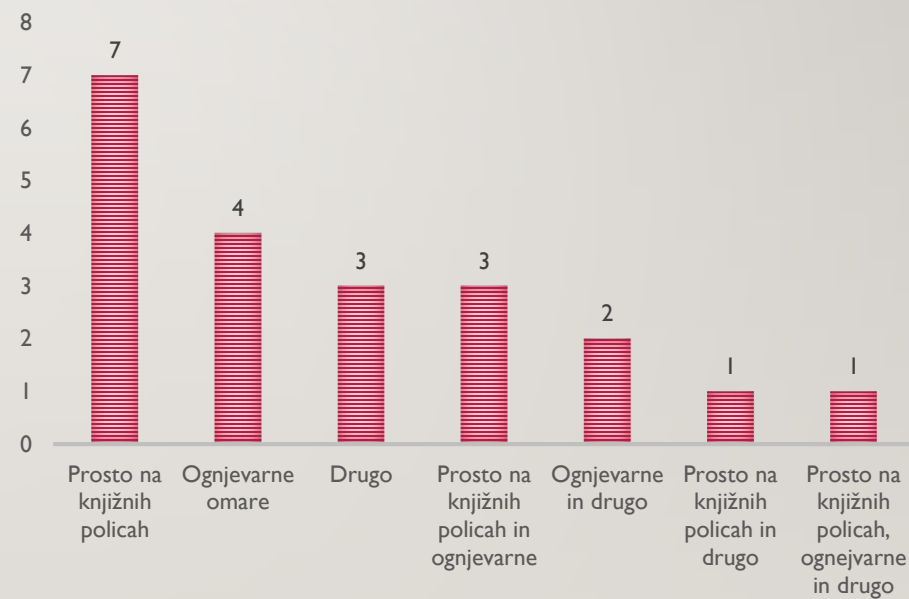
-
- Antikvarno knjižno gradivo od 44 slovenskih splošnih knjižnic in UKM hrani:
 - 20 slovenskih splošnih knjižnic (8 OOK in 12 OK)
 - UKM

PROSTOR IN OPREMA

Hramba antikvarnega knjižnega gradiva

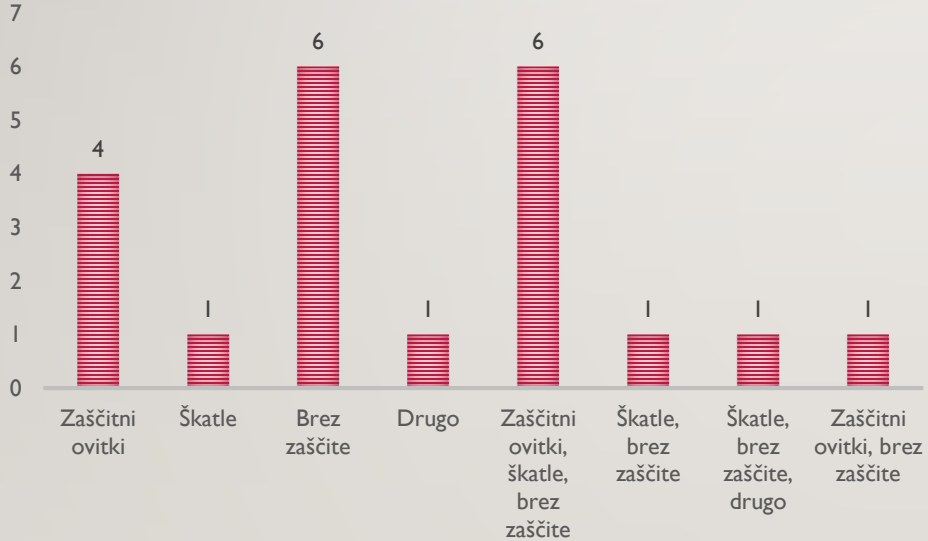

Postavitev antikvarnega knjižnega gradiva

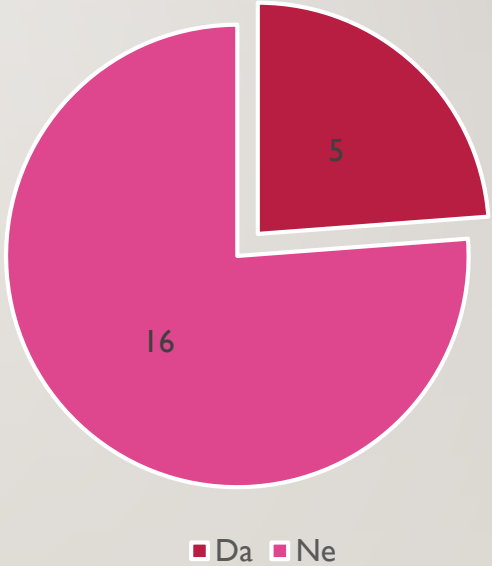

ZAŠČITA IN VIDEO NADZOR

- Zaščita

- Video nadzor

ZALOGA ANTIKVARNEGA KNJIŽNEGA GRADIVA

- Najstarejše antikvarne knjige v knjižnicah:

- 15. stoletje

- - 1475: Biblia latina (Ptuj)
- - 1488: De imitatione Christi (Nova Gorica)
- - Srednjeveški kodeks (Novo mesto)

- 16. stoletje

- 1544: Historia de gli Boemi (Celje)
- 1574: Postilla az evangeliomoknac (Kranj)
- 1575: Herbari Aurspergy baronis etc. rerum domi militiaeque praeclarè gestarum gloria praestantissimi, vita et mors (Ljubljana)
- 1584: Dalmatinova Biblia (Krško, Ravne, UKM)
- 1595: De admirandis Hungariae aquis hypomnemon, addita tabella lacus mirabilis ad Cirknitz (Cerknica)

- 17. stoletje

- 1620: Deductio, das ist Nohtwendige Außführung, Bericht und Erzehlung (Žalec)
 - 1642: Pastorius, Joachim: Flori Polonici seu Polonicae historiae epitome nova (Murska Sobota)
 - 1689: Die Ehre des Hertzogthums Crain (Sežana)
 - 1689: Janez Vajkard Valvasor (Jesenice)
-

- 18. stoletje

- 1729: Supplementum II. Conferentiarum theologico-moralium fElisaei Sargar (Škofja Loka)
- 1781: Hacquet Balthasar: Oryctographia Carniolica, (Idrija)
- 1787: Historischer und geographischer Abriss des Herzogthums Steiermark (Velenje)

- 19. stoletje

- 1806: Ursprüngliche, chronologische Geschichte Böhmens omžale
- 1806: Pésmi za pokúshino (Brežice, Kočevje)
- 1847: Matija Vertovec: Kmetijska kemija (Ajdovščina)

- Najstarejše antikvarne domoznanske knjige:

- 16. stoletje

- 1575: Herbari Aurspergy baronis etc. rerum domi militiaeque praeclarè gestarum gloria praestantissimi, vita et mors (Ljubljana, Kranj)
- 1584: Dalmatinova Biblia (Krško, Novo mesto)
- 1595: De admirandis Hungariae aquis hypomnematum, addita tabella lacus mirabilis ad Cirknitz (Cerknica)
-

- 17. stoletje

- 1678: Topographia (Celje)
- 1612: Megiser Hieronim (Ravne)
- 1681: Vischer: Topographia ducatus Styriae (UKM)
- 1689: Janez Vajkard Valvasor (Jesenice)

.

- 18. stoletje

- 1754: Küzmič, Štefan: Vöre krsztsánszke krátki návuk
- 1781– naslov: Hacquet Balthasar: Oryctographia Carniolica, (Idrija)
- 1793: Hitra inu glatka pot pruti nebessam (Ptuj)
- Das wunderthätiche Marianische Gnadenbild zu Herrengrube in der Pfarr Bischoflacks in ober Krain (Škofja Loka)

-

- 19. stoletje

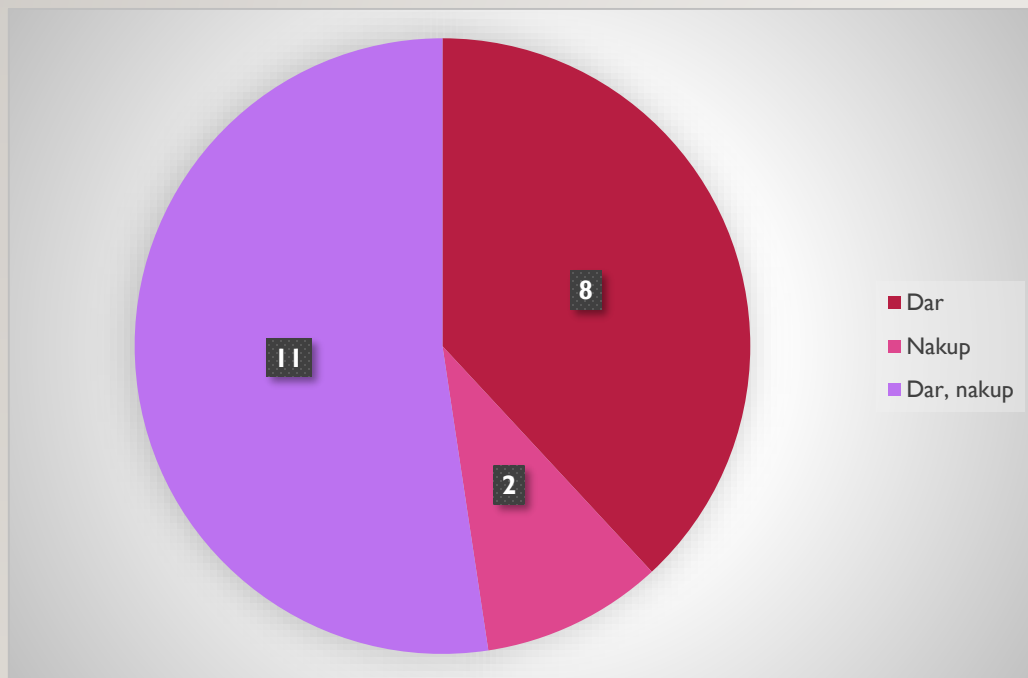
- 1847: Matija Vertovec: Kmetijska kemija (Ajdovščina)
- 1861: Gotschee und die Gotschewer (Kočevje)

-

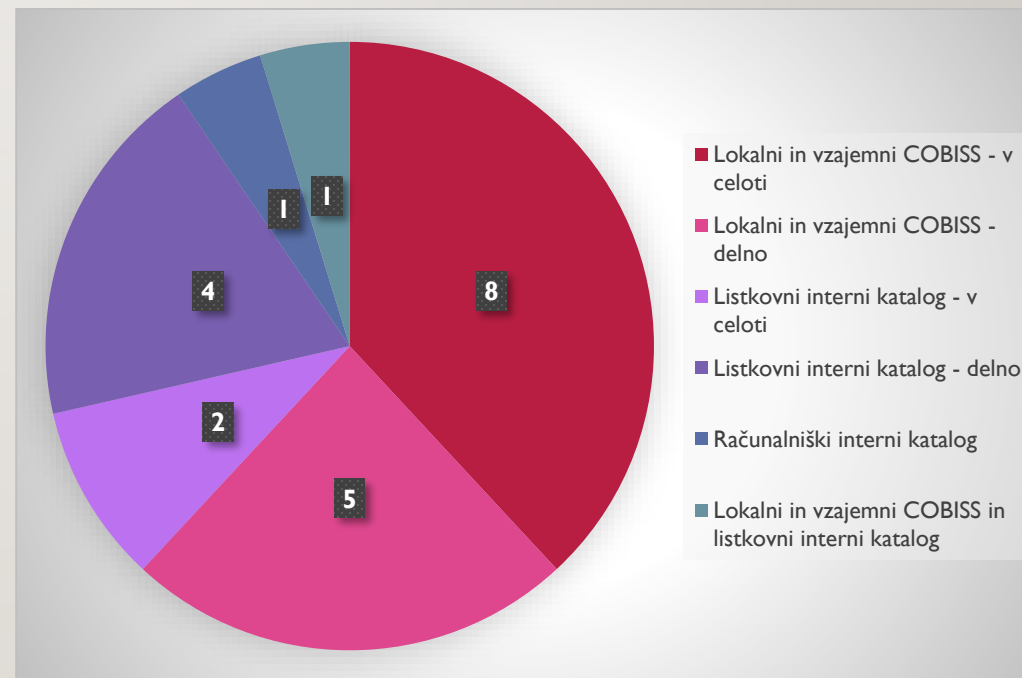

PRIDOBIVANJE IN STANJE

Pridobivanje antikvarnega knjižnega gradiva

Stanje obdelanega antikvarnega knjižnega gradiva

POŠKODOVANO ANTIKVARNO KNJIŽNO GRADIVO IN ODPIS

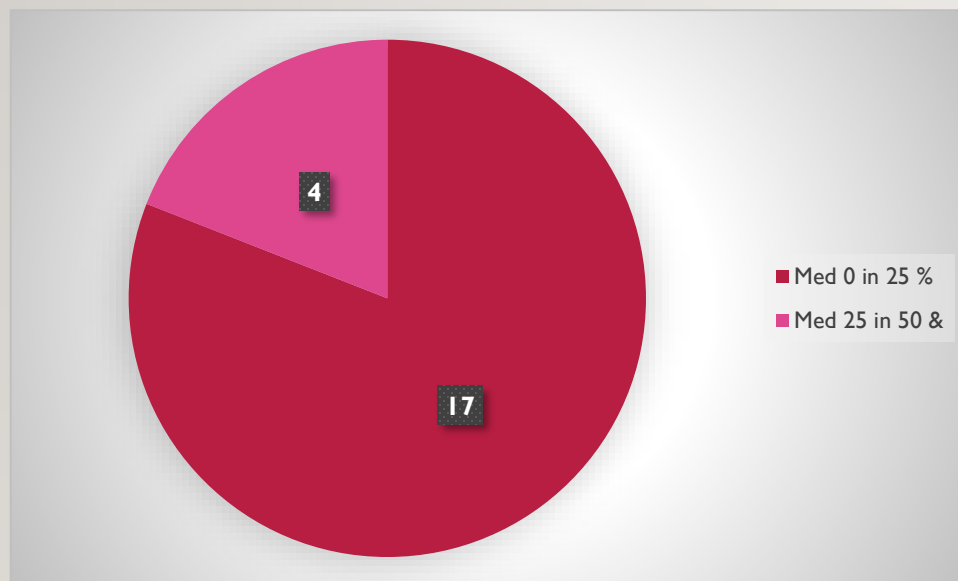
- 14 knjižnic ima poškodovano antikvarno knjižno gradivo

 8 knjižnic se je že odločilo za restavracijo

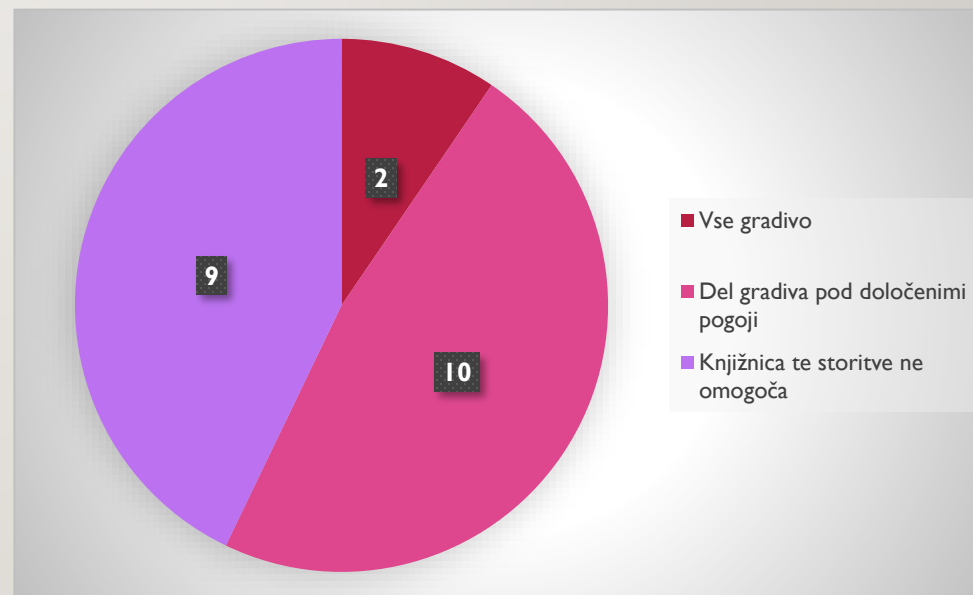
- Antikvarnega knjižnega gradiva ne odpisuje nobena knjižnica.

DIGITALIZACIJA ANTIKVARNEGA KNJIŽNEGA GRADIVA

- Delež antikvarnega v digitalni obliki

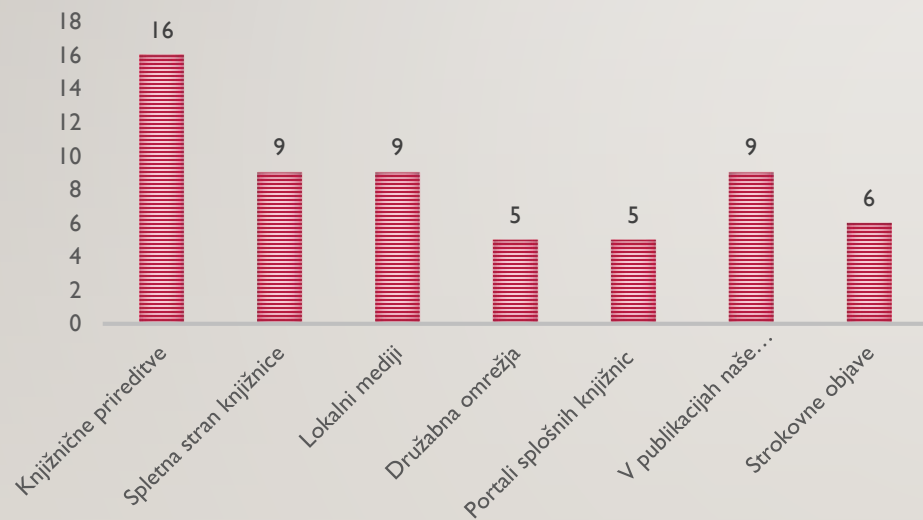

- Digitalizacija antikvarnega na zahtevo

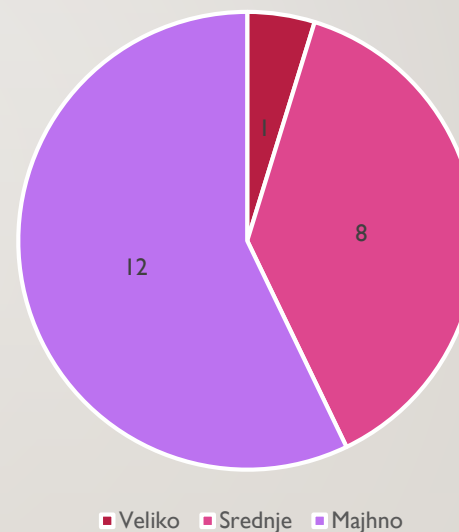

IN PROMOCIJA

- Promocija

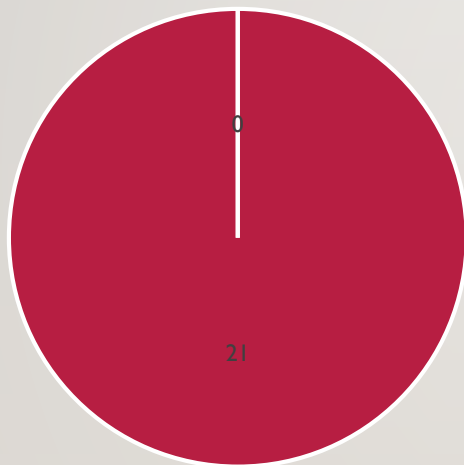

- Zanimanje uporabnikov

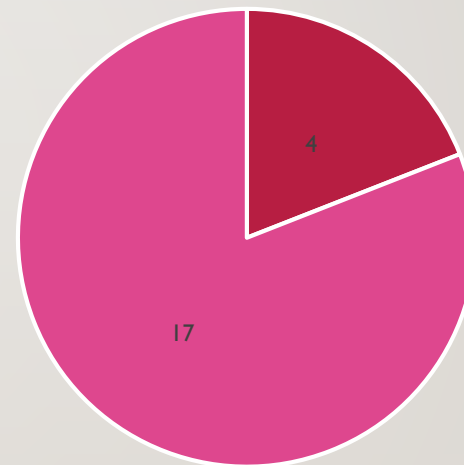

IZPOSOJA IN UPORABA ANTIKVARNEGA KNJIŽNEGA GRADIVA

- Izposoja antikvarnega knjižnega gradiva
- Originali ali reprodukcije?

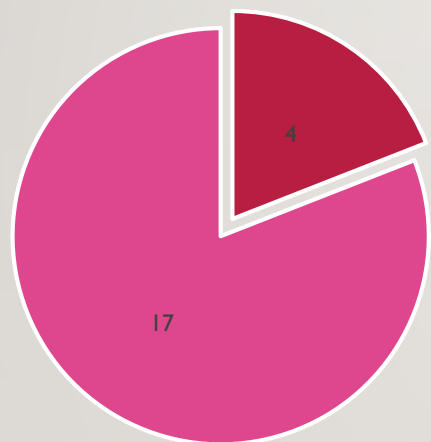
■ Izključno v čitalnico ■ Na dom

■ Originali pod določenimi pogoji ■ Reprodukcije

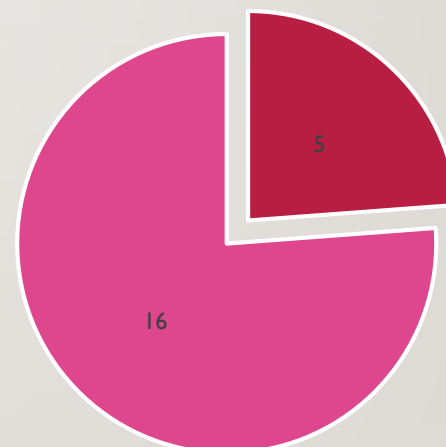
IN UPORABA

- Pravilnik / protokol?

■ Da ■ Ne

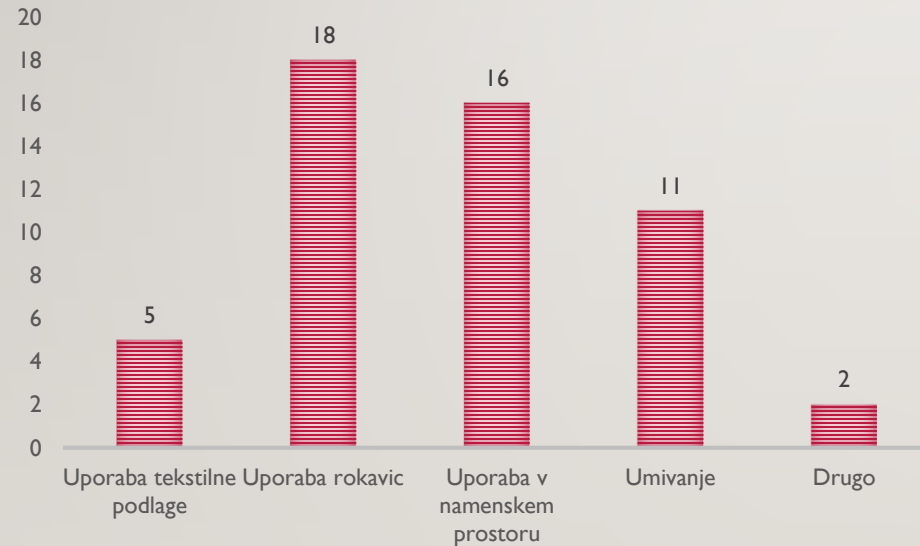
- Obrazec oz. matični list?

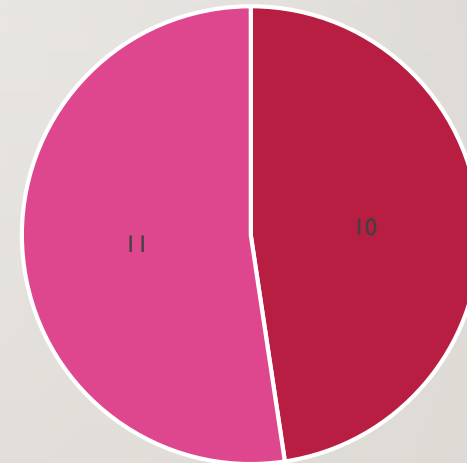
■ Da ■ Ne

ROKOVANJE IN DOSTOP ZAPOSLENIH DO ANTIKVARNEGA KNJIŽNEGA GRADIVA

- Obvezno pri rokovanju:

- Dostop zaposlenih:

■ Samo strokovni delavci za domoznansko dejavnost

■ Vsi zaposleni

SMERNICE? IN PREDLOGI

Smernice

DA	35
NE	4
MORDA	1

Predlogi:

- antikvarno gradivo je velika dragocenost vsake knjižnice in prav temu bi morala biti posvečena posebna pozornost obenem pa da je tovrstno gradivo dostopno in uporabno po enotnih smernicah;
- manjše knjižnice nimamo veliko izkušenj in znanja o antikvarnem gradivu in bi bili neki poenoteni napotki dobrodošli;
- potrebovali bi enotne strokovne smernice kot delovni pripomoček pri obdelavi, zaščiti, ravnanju in uporabi antikvarnega gradiva. potrebno bi bilo vzpostaviti sodelovanje z arhivsko stroko;
- natančnejša terminologija (antikvarno, raritetno, dragoceno, domoznansko gradivo) - lahko bi zajeli vso antikvarno knjižnično gradivo in ne le knjižno - vprašalnik bi lahko vseboval tudi temo posebnih zbirk, kamor je antikvarno in raritetno gradivo uvrščeno.

KRATEK POVZETEK

- Slovenske splošne knjižnice in UKM hranijo antikvarno knjižno gradivo

 posebno mesto ima domoznansko gradivo

bogastvo pisne kulturne dediščine in prav zato mu mora biti posvečena posebna pozornost

Varujte dragocenosti vaše knjižnice in
hvala za vašo pozornost.

